

HOOGSTANDJE

H₂O

Tekst Roel Smit | Fotografie Marcel Molle

KOOPMANSPOOLDER: PROEFTUIN VOOR TOEKOMST WATERBEHEER

In West-Friesland, in de kleine Koopmanspolder aan de rand van het IJsselmeer, wordt geëxperimenteerd met alternatieve vormen van waterbeheer. Experimenten die wellicht van groot belang voor de toekomst van grote watersystemen.

Een buisvizel (gemaakt door Fishsflow innovation) zorgt ervoor dat vissen gemakkelijk in en uit kunnen zwemmen

Een groot watersysteem moet kunnen ademen. Met die overtuiging kwam Roel Doef, adviseur waterinnovatie bij Rijkswaterstaat, een paar jaar geleden terug van een studiereis naar een merengebied op de grens van Estland en Rusland. Die ervaring vormde de basis voor het experiment met een zogeheten 'achteroever' van het IJsselmeer: de Koopmanspolder, niet ver van het Westfriesse dorp Andijk. Deze Koopmanspolder geeft het IJsselmeer – als het nodig of wenselijk is – extra ruimte en biedt kansen om na te gaan welke nuttige functies zoetwater in de polder kan vervullen en hoe het concept kan bijdragen aan de waterveiligheid. Eigenlijk ook een soort 'bouwen met de natuur'.

In de Koopmanspolder wordt daarom vanaf deze zomer in elk geval drie jaar lang geëxperimenteerd met wisselend peilbeheer: dit seizoen volgt de waterstand het natuurlijke seizoenspeil, volgend seizoen wordt een proef genomen met uitdroging en in 2016 komt er (bij wijze van calamiteitenoverloop) anderhalve meter water in het poldertje te staan. Bij het project zijn naast Rijkswaterstaat ook onderzoeksinstituut

De Koopmanspolder: een kom achter de ringdijk, naar een ontwerp van kunstenaar Ben Raaijman

Deltares, het Hoogheemraadschap Hollands Noorderkwartier en de provincie Noord-Holland betrokken. De vier ontvingen voor het idee van de achteroever, dat ook prima past bij de plannen voor natuurontwikkeling in deze regio, in 2011 de WOW-prijs (voor samenwerking op het gebied van waterinnovatie).

De eerste experimenteerervaringen zijn het vermelden waard. Vrijwel onmiddellijk nadat de polder gedeeltelijk onder water was komen te staan, was het aantal vogels al bijna niet meer te tellen. Naast kokmeeuwen en andere te verwachten soorten, konden ook meer bijzondere soorten als de kemphaan en de pijlstaart geteld worden. “Ook de visstand in het gebied begint zich geleidelijk te ontwikkelen”, zegt Roel Doef. Dat was ook te verwachten, want het water vanuit het IJsselmeer wordt met behulp van een visvriendelijke buisvizel de polder ingebracht en die polder lijkt met zijn ondieptes en vele rietkragen een ideaal paai-gebied voor zoetwatervissen als snoek en paling. De praktijk zal het leren.

De komende jaren hopen de betrokken partijen vooral veel te leren van dit experiment op bescheiden schaal. Intussen wordt overigens ook verder gedacht. Ligt in de Koopmanspolder het accent op natuur en visstand, in de toekomst wordt ook gekeken naar de mogelijkheden van landbouw (bijvoorbeeld in de vorm van drijvende of zilte teelt), maar wellicht ook voor het kweken van consumptievissen. Daarvoor heeft Rijkswaterstaat een locatie in de Wieringermeer op het oog.

De Koopmanspolder is van 15 juli tot 15 oktober opengesteld voor publiek. Wie meer wil weten over het concept kan terecht in het Poldermuseum, Dijkweg 319, Andijk, waar een speciale tentoonstelling over het experiment met de achteroever is ingericht. Rijkswaterstaat heeft verder een videoproductie laten maken. Deze is te bekijken door gebruik te maken van de QR-code of te kijken op Youtube (zoekterm Koopmanspolder)

